Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ENTONIJA MAIKLA KOLINSA
[*ANTHONY MICHAEL COLLINS*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2022. gada 8. decembrī [1]

Lieta C-692/20

Eiropas Komisija
pret

Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienoto Karalisti

Dalībvalsts pienākumu neizpilde – Direktīva 95/60/EK – Vieglās dīzeļdegvielas fiskāla marķēšana – Tiesas sprieduma neizpilde – LESD 260. panta 1. punkts – Naudas soda uzlikšana – LESD 260. panta 2. punkts – Pārkāpuma smagums – Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas – Protokols par Īriju/Ziemeļīriju – Pārkāpuma turpināšanās pēc pārejas perioda attiecībā uz Ziemeļīriju beigām – Sekas attiecībā uz naudas soda aprēķināšanu

I. Ievads

1. 2018. gada 17. oktobra spriedumā Komisija/Apvienotā Karaliste (C-503/17, nav publicēts, EU:C:2018:831, turpmāk tekstā – "spriedums lietā C-503/17") [2] Tiesa atzina – atļaujot izmantot marķētu degvielu [3] privātu izklaides kuģu darbināšanai pat tad, ja uz šo degvielu neattiecas atbrīvojums no akcīzes nodokļa vai akcīzes nodokļa samazinājums, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste nav izpildījusi Padomes Direktīvā 95/60/EK (1995. gada 27. novembris) par vieglās dīzeļdegvielas un petrolejas fiskālu marķēšanu [4] paredzētos pienākumus.

2. Eiropas Komisija 2020. gada 21. decembrī saskaņā ar LESD 260. pantu cēla šo prasību pret Apvienoto Karalisti, lūdzot atzīt, ka tā nav izpildījusi spriedumu lietā C-503/17, un lūdzot Tiesu uzlikt naudas sodu.

3. Šai prasībai ir vismaz trīs jaunas iezīmes. Pirmkārt, tā ir vienīgā šāda veida prasība pret Apvienoto Karalisti tās dalības Eiropas Savienībā laikā. Otrkārt, tā tika uzsākta pārejas periodā, kas noteikts Līgumā par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 Minētā sprieduma 46. punkts.

3 "Marķēta degviela" ir degviela, kurai pirms laišanas apgrozībā fiskālā uzraudzībā ir pievienots fiskālais marķieris krāsvielas veidā.

4 OV 1995, L 291, 46. lpp. Direktīva 95/60 veicina iekšējā tirgus izveidi un darbību, atvieglojot tādas vieglās dīzeļdegvielas identificēšanu, kurai nepiemēro pilnu nodokļa likmi. Vieglajai dīzeļdegvielai un petrolejai (izņemot reaktīvo dzinēju degvielu), kas ir atbrīvota no akcīzes nodokļa vai kam piemēro akcīzes nodokli, kura likme ir citāda nekā naftas produktiem piemērojamā standarta likme, un ko izmanto kā dzinēja degvielu, ir jāpiemēro fiskālais marķējums. Šo marķēto degvielu Apvienotajā Karalistē un Īrijā dažkārt dēvē par "sarkano dīzeļdegvielu".

Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (turpmāk tekstā – "Izstāšanās līgums")[5]. Treškārt, beidzoties minētajam pārejas periodam, Apvienotajai Karalistei bija pienākums izpildīt spriedumu lietā C-503/17 tikai attiecībā uz Ziemeļīriju[6]. Tādējādi, lemjot par šo prasību, Tiesai ir jānoskaidro, vai pēdējā no šīm trim pazīmēm a) mazina pārkāpuma smagumu un/vai b) rada tādas sekas, ka naudas soda aprēķināšanai ir jāizmanto Ziemeļīrijas iekšzemes kopprodukts (IKP), nevis no Apvienotās Karalistes IKP.

II. Pirmstiesas procedūra

4. Komisija 2018. gada 22. oktobra vēstulē lūdza Apvienotajai Karalistei divu mēnešu laikā izklāstīt pasākumus, ko tā plāno veikt, lai izpildītu 2018. gada 17. oktobra spriedumu lietā C-503/17. Apvienotā Karaliste atbildēja 2018. gada 19. decembra vēstulē. Tā paskaidroja praktiskās grūtības, ar kurām tā saskaras, lai veiktu sprieduma izpildi[7]. Apvienotā Karaliste norādīja, ka tā plāno aizliegt izmantot marķētu degvielu privātu izklaides kuģu darbināšanai, 2019. gadā pieņemot primāros tiesību aktus un 2020. gadā iesniedzot Parlamentam nepieciešamos sekundāros tiesību aktus.

5. Nesaņēmusi papildu informāciju, Komisija 2020. gada 15. maijā nosūtīja Apvienotajai Karalistei oficiālu brīdinājuma vēstuli, kurā norādīja, ka Apvienotā Karaliste vēl nav veikusi pasākumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu spriedumu lietā C-503/17. Minētajā vēstulē tika lūgts sniegt apsvērumus četru mēnešu laikā pēc tās saņemšanas, pēc kā Komisija saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu varētu vērsties Tiesā.

6. Telefonkonferencē, kas notika 2020. gada 12. augustā, Apvienotā Karaliste Komisijas dienestiem paskaidroja, ka, lai gan vēl turpinās apspriešanās ar ieinteresētajām personām par marķētās degvielas izmantošanu, attiecīgie primārie tiesību akti ir pieņemti un ka tā turpinās pieņemt nepieciešamos sekundāros tiesību aktus.

7. Apvienotā Karaliste uz oficiālā paziņojuma vēstuli atbildēja 2020. gada 11. septembrī. Tā paskaidroja, ka 2019. gada decembrī notikušo vispārējo vēlēšanu rezultātā minētajā gadā netika pieņemts finanšu likumprojekts. Atbildes uz iepriekš minēto apspriešanos atklāja arī vairākas praktiska rakstura problēmas, kas saistītas ar pasākumu īstenošanu, lai panāktu sprieduma lietā C-503/17 izpildi. Apvienotā Karaliste norādīja, ka 2020. gada 1. oktobrī beigsies turpmāka sabiedriskā apspriešana, pēc kuras tā lems, kad atcelt tiesības izmantot marķētu degvielu privātu izklaides kuģu darbināšanai.

[5] OV 2020, L 29, 7. lpp.

[6] Skat. Protokolu par Īriju/Ziemeļīriju un šo secinājumu 56.–57. punktu.

[7] Skat. šo secinājumu 13. punktu.

III. Tiesvedība Tiesā

8. Tā kā no Apvienotās Karalistes netika saņemts neviens cits paziņojums, Komisija 2020. gada 21. decembrī cēla šo prasību [8]. Tā lūdz Tiesu:

– atzīt, ka, neveicot nepieciešamos pasākumus, lai izpildītu spriedumu lietā C-503/17, Apvienotā Karaliste nav izpildījusi LESD 260. panta 1. punktā, lasot to kopā ar Izstāšanās līguma 127. un 131. pantu, paredzētos pienākumus;

– piespriest Apvienotajai Karalistei saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu, lasot to kopā ar Izstāšanās līguma 127. un 131. pantu, samaksāt Komisijai naudas sodu 35 873,20 EUR, kas reizināts ar dienu skaitu no sprieduma lietā C-503/17 pasludināšanas dienas līdz dienai, kad Apvienotā Karaliste izpildīs šo spriedumu, vai arī līdz sprieduma šajā lietā pasludināšanas dienai, atkarībā no tā, kurš no šiem datumiem iestājas agrāk, un minimālais naudas sods ir 8 901 000 EUR;

– piespriest Apvienotajai Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā tiesvedībā.

9. Pēc tam Apvienotā Karaliste informēja Komisiju, ka ar 2021. gada 28. jūnijā pieņemtajiem sekundārajiem tiesību aktiem tika īstenoti 2020. gada Finanšu likuma noteikumi [9] un no 2021. gada 1. oktobra Ziemeļīrijā tika aizliegts izmantot marķētu degvielu privātu izklaides kuģu darbināšanai [10]. Ar 2022. gada 11. februāra vēstuli Tiesai Komisija norādīja, ka šā iemesla dēļ tā atsauc prasījuma daļu par dienas kavējuma naudas piemērošanu. Tomēr tā paturēja spēkā prasījuma daļu par naudas soda uzlikšanu par prasību neizpildi laikposmā no 2018. gada 17. oktobra – sprieduma lietā C-503/17 pasludināšanas dienas – līdz 2021. gada 30. septembrim – dienai, kad Apvienotā Karaliste bija izpildījusi šo spriedumu.

10. 2022. gada 28. septembrī notika tiesas sēde, kurā Komisija un Apvienotā Karaliste sniedza mutvārdu argumentus un atbildēja uz Tiesas jautājumiem.

IV. Juridiskā analīze

A. Vai Komisija deva Apvienotajai Karalistei pietiekami daudz laika, lai izpildītu spriedumu lietā C-503/17?

1. Lietas dalībnieku argumenti

11. Komisijas 2020. gada 14. maija brīdinājuma vēstulē tika prasīts, lai Apvienotā Karaliste četru mēnešu laikā pēc tās saņemšanas, proti, 2020. gada 15. septembrī ("novērtējuma datums"), iesniegtu apsvērumus. Komisija uzskata, ka šī prasība ir pamatota, jo, neizpildot spriedumu lietā C-503/17 līdz novērtējuma datumam, Apvienotā Karaliste nav izpildījusi LESD 260. panta

[8] Skat. Izstāšanās līguma 86. un 89. pantu par Tiesas jurisdikciju neizskatītās lietās un tās spriedumu un rīkojumu saistošo spēku un izpildāmību Apvienotajā Karalistē un tās teritorijā.

[9] Skat. *Finance Act 2020* [2020. gada finanšu likuma] 89. pantu un 11. grafiku.

[10] *The Finance Act 2020, Schedule 11 (Appointed Day) (Northern Ireland) Regulations 2021* [2020. gada finanšu akts, 11. grafiks (Noteiktā diena) (Ziemeļīrija) 2021. gada noteikumi]. Skat. arī Apvienotās Karalistes norādījumus *Fuel used in private pleasure craft and for private pleasure flying* [Degviela, ko izmanto privātos izklaides kuģos un privātai izklaides aviācijai], Paziņojums par akcīzes nodokli Nr. 554, 2. pants.

1. punktā paredzētos pienākumus. Komisija uzskata, ka dalībvalsts nevar atsaukties uz praktiskām grūtībām, lai attaisnotu Tiesas sprieduma neizpildi. Katrā ziņā Apvienotās Karalistes atspoguļotās grūtības neattaisno tās kavēšanos sprieduma izpildē.

12. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka gan Komisijas brīdinājuma vēstule, gan LESD 260. panta procedūras uzsākšana bija priekšlaicīga. No judikatūras izriet prasība, ka dalībvalstij pēc iespējas ātrāk jāpanāk tiesas sprieduma izpilde, un, izvērtējot, vai dalībvalstij ir bijis pietiekami daudz laika, lai to izpildītu, Komisija pienācīgi ņem vērā visus praktiskos šķēršļus, kas kavē šā rezultāta sasniegšanu.

13. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka Komisija ir sajaukusi juridiskas vai politiskas grūtības ar konkrētām praktiskām grūtībām, ar kurām tā saskārās. Starp tām tā min Apvienotās Karalistes piekrastes garumu, lielo skaitu dažāda lieluma ostu un piestātņu, tādu mazāku ostu dzīvotspēju, kas piegādā nemarķētu degvielu privātiem izklaides kuģiem un marķētu degvielu komerciāliem kuģiem, un grūtības saņemt plānošanas atļauju uzstādīt otrās tvertnes jutīgā jūras vidē. Radās jautājumi par degvielas pasliktināšanos, ja tā tiek uzglabāta ilgu laiku, jo to pārdod nelielos daudzumos. Nemarķētas degvielas nepieejamība varētu likt privātiem izklaides kuģu operatoriem uzglabāt šādu degvielu uz saviem kuģiem vai iegādāties marķētu degvielu, nemaksājot pareizo nodokļa summu [11]. Grūtības varētu rasties laivām, kurām nav divu tvertņu, lai varētu atsevišķi uzglabāt degvielu dzinējiem un degvielu ēdiena gatavošanai un apsildīšanai, kā arī kuģiem, kas daļu gada tiek izmantoti komerciāliem mērķiem, bet daļu – atpūtas mērķiem.

14. Komisijai vismaz bija jāpaskaidro, kāpēc tā uzskatīja, ka šīs praktiskās grūtības neattaisno to, ka Apvienotajai Karalistei tiek dots papildu laiks sprieduma lietā C-503/17 izpildei.

15. Apvienotā Karaliste arī norāda, ka septiņus mēnešus tieši pirms novērtējuma datuma Covid-19 pandēmija, kas Apvienoto Karalisti skāra vairāk nekā lielāko daļu citu Eiropas valstu, radīja papildu problēmas izpildes nodrošināšanā.

16. Atbildes rakstā uz repliku ir apgalvots, ka gadījumā, ja atbilstošu pasākumu nepieņemšana līdz brīdinājuma vēstulē norādītajam novērtējuma datumam automātiski rada LESD 260. panta pārkāpumu, tas piešķir Komisijai pārmērīgas pilnvaras noteikt datumu, līdz kuram šī izpilde ir jāpanāk. Turklāt Komisija dažkārt esot noteikusi dažādām dalībvalstīm atšķirīgus termiņus šim nolūkam. Tā atsaucas uz vairākiem gadījumiem, kuros termiņš, kas bija noteikts brīdinājuma vēstulē, bija garāks nekā šajā lietā un kuros tika atļauts vēl ilgāks laika posms no brīdinājuma vēstules izdošanas līdz LESD 260. panta procedūras uzsākšanai. Pēc Apvienotās Karalistes domām, šādas pieejas atšķirības ir nepieļaujams vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums.

2. Izvērtēšana

17. LESD 260. pantā nav noteikts termiņš, kurā jāizpilda Tiesas spriedums, ar kuru atzīts, ka dalībvalsts nav izpildījusi savus pienākumus. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tūlītējas un vienveidīgas ES tiesību aktu piemērošanas nozīme prasa, lai izpildes process tiktu uzsākts nekavējoties un pabeigts pēc iespējas ātrāk [12]. Šķiet neapstrīdami, ka dalībvalstīm ir jādod saprātīgs termiņš, lai veiktu pasākumus, kas vajadzīgi, lai panāktu izpildi [13]. Puses ir vienisprātis, ka

[11] Šo secinājumu 38. punktā ir atspoguļoti pasākumi, ko Apvienotā Karaliste pieņēma 2008. gadā.

[12] Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 22. februāris, Komisija/Grieķija, (C-328/16, EU:C:2018:98, 100. punkts un tajā minētā judikatūra).

[13] Ģenerāladvokāta Ž. Mišo [*J. Mischo*] secinājumi lietā Komisija/Spānija (C-278/01, EU:C:2003:342, 31. un 32. punkts), un 2003. gada 25. novembra spriedums, Komisija/Spānija (C-278/01, EU:C:2003:635, 30. un 31. punkts).

2020. gada 15. septembris ir datums, no kura LESD 260. panta izpratnē ir jāizvērtē, vai ir noticis pārkāpums [14]. No tā izriet, ka Komisija Apvienotajai Karalistei ir piešķīrusi četrus mēnešus, lai atbildētu uz oficiālo brīdinājuma vēstuli, un 23 mēnešus, lai izpildītu spriedumu lietā C-503/17. Šī prasība tika celta 2020. gada 21. decembrī, t.i., trīs mēnešus pēc novērtējuma datuma.

18. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pārkāpuma procedūras pamatā ir objektīvs konstatējums, ka dalībvalsts nav izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar ES tiesību aktiem. Tādējādi dalībvalsts nevar atsaukties uz noteikumiem, praksi vai situācijām, kas dominē tās iekšējā tiesību sistēmā, lai attaisnotu šo pienākumu neievērošanu [15]. Turklāt Tiesas judikatūra nesniedz nekādu pamatojumu atšķirībai, ko Apvienotā Karaliste cenšas noteikt starp juridiskām un politiskām grūtībām, kuras, kā tā atzīst, nevar attaisnot nepamatotu kavēšanos izpildīt Tiesas spriedumu, un praktiskām problēmām vai šķēršļiem, kas, pēc tās domām, to var pamatot.

19. Tiesa noraidīja dalībvalsts argumentu, ka nepārvaramas varas apstākļi un finansēšanas grūtības saistībā ar būvniecības projektu kavēja tās spēju izpildīt Tiesas spriedumu par komunālo notekūdeņu attīrīšanu [16]. Tiesa arī noraidīja argumentus, ka neizpildi varētu attaisnot ar sarežģījumiem un izmaksām, kas saistītas ar nelegālo izgāztuvju slēgšanas programmas izstrādi un īstenošanu [17]. Valsts atbalsta kontekstā ne grūtības identificēt nelikumīgā atbalsta saņēmējus [18], ne problēmas, kas saistītas ar atgūstamo summu noteikšanu [19], netika atzītas par likumīgu pamatojumu Tiesas sprieduma neizpildes iemesliem. Tiesa arī nepieņēma apgalvojumu, ka vardarbīgas demonstrācijas varētu attaisnot kavēšanos izpildīt Tiesas spriedumu par to, ka dalībvalsts nav īstenojusi ES direktīvu [20].

20. Atbilstīgi minētajai judikatūrai Apvienotās Karalistes atspoguļotās grūtības ir pielīdzināmas situācijai, kas pastāv šīs valsts iekšējā tiesību sistēmā un kas neattaisno no Savienības tiesībām izrietošo pienākumu neizpildi.

21. Nav šaubu, ka Apvienotā Karaliste plānoja panākt izpildi, pieņemot tiesību aktus, kas paši par sevi nav sarežģīti vai problemātiski. Patiesībā praktiskās grūtības, uz kurām atsaucas Apvienotā Karaliste un uz kurām tā atsaucās arī lietā C-503/17, galvenokārt ir saistītas ar izmaksām, kas degvielas piegādātājiem ostās un piestātnēs varētu rasties, izpildot tiesību aktu, ar kuriem pareizi transponēta Direktīva 95/60, prasības. Šajā kontekstā Apvienotā Karaliste nepaskaidro, kādā veidā sprieduma lietā C-503/17 izpildes kavēšanās mazināja šīs izmaksas, nevis tikai aizkavēja tās.

22. Covid-19 pandēmija ir otra praktiska problēma, uz kuru šajā kontekstā atsaucas Apvienotā Karaliste. Tālaika sarakstē starp Apvienoto Karalisti un Komisiju Covid-19 pandēmija nav minēta. Ja nav sīkas informācijas par to, kā Covid-19 pandēmija aizkavēja sprieduma lietā C-503/17 izpildi, ir grūti to atzīt par likumīgu pamatojumu šādai kavēšanai.

[14] Skat., piemēram, spriedumus, 2013. gada 25. jūnijs, Komisija/Čehijas Republika (C-241/11, EU:C:2013:423, 23. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2019. gada 12. novembris, Komisija/Īrija (*Derrybrien* vēja parks) (C-261/18, EU:C:2019:955, 84. punkts un tajā minētā judikatūra).

[15] Skat., piemēram, spriedumu, 2015. gada 15. oktobris, Komisija/Grieķija, (C-167/14, nav publicēts, EU:C:2015:684, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

[16] Spriedums, 2016. gada 22. jūnijs, Komisija/Portugāle (C-557/14, EU:C:2016:471, 33. un 41. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

[17] Spriedums, 2014. gada 2. decembris, Komisija/Grieķija (C-378/13, EU:C:2014:2405, 24. un 29. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

[18] Spriedums, 2011. gada 17. novembris, Komisija/Itālija (C-496/09, EU:C:2011:740, 87. punkts un tajā minētā judikatūra).

[19] Spriedums, 2009. gada 7. jūlijs, Komisija/Grieķija (C-369/07, EU:C:2009:428, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

[20] Spriedums, 2008. gada 9. decembris, Komisija/Francija (C-121/07, EU:C:2008:695, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).

23. Šajā kontekstā ir svarīgi arī tas, ka jautājums par to, ka Apvienotā Karaliste nenodrošina atbilstību Direktīvai 95/60, tā vai citādi ir bijis diskusiju temats ar Komisiju kopš atkāpes no Direktīvas 95/60 darbības beigām 2006. gadā [21]. Turklāt, kā norāda Komisija, Īrija ir izpildījusi spriedumu lietā Komisija/Īrija [22], kas bija saistīts ar līdzīgu Direktīvas 95/60 neievērošanas gadījumu, pieņemot tiesību aktus, kas stājās spēkā 2020. gada 1. janvārī.

24. Tāpēc es uzskatu, ka apstākļi, uz kuriem Apvienotā Karaliste atsaucas, ne juridiski, ne faktiski neapstiprina tās apgalvojumu, ka tā nevarēja izpildīt spriedumu lietā C-503/17 līdz novērtējuma datumam.

25. Apvienotās Karalistes arguments, ka Komisija šīs tiesvedības pirmstiesas posmā nav paskaidrojusi, kāpēc tā uzskatīja, ka apstākļi, uz kuriem atsaucas Apvienotā Karaliste, nav likumīgs pamats sprieduma lietā C-503/17 neizpildei, šķiet mazliet negodprātīgs. Pirmkārt, Apvienotās Karalistes 2018. gada 19. decembra vēstulē bija minēti dažādi šķēršļi sprieduma izpildei un norādīts tās nodoms 2019. vai 2020. gadā ieviest tiesību aktu grozījumus. Tādējādi Apvienotās Karalistes ierosinātajā grafikā tika atzīts, ka pastāv šīs praktiskās grūtības, un tās tika ņemtas vērā. Tā kā netika saņemta turpmāka informācija, Komisija 2020. gada maijā nosūtīja Apvienotajai Karalistei oficiālu brīdinājuma vēstuli, kurā bija noteikts četru mēnešu termiņš atbildei uz to. Apvienotās Karalistes atbildē nav minētas nekādas šaubas, kas tai varētu būt radušās par praktisko grūtību ietekmi uz tās ierosināto izpildes termiņu. Otrkārt, kā norāda Komisija, Apvienotā Karaliste bija minējusi tās pašas praktiskās grūtības, lai izskaidrotu, kāpēc tā nenodrošina atbilstību Direktīvai 95/60, tiesvedībā, kuras rezultātā tika pieņemts spriedums lietā C-503/17 [23]. Visbeidzot, tiesvedībā saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu Komisija ierosina kavējuma naudas un/vai naudas soda maksājumus, kurus tā uzskata par piemērotiem, atstājot to noteikšanu Tiesas ziņā. Abām pusēm tiek dotas plašas iespējas iesniegt Tiesai visus būtiskos jautājumus. Līdz ar to Apvienotās Karalistes apgalvojums, ka Komisija nav izpildījusi jebkādu pienākumu, kas tai varētu būt bijis, ir nepamatots.

26. Tāpat es neesmu pārliecināts, ka ir pamatots atbildes rakstā uz repliku izvirzītais arguments, ka Komisija ir rīkojusies prettiesiski, jo ir gadījumi, kad tā ir piešķīrusi dalībvalstīm ilgāku termiņu Tiesas sprieduma izpildei. Prasības par pārkāpumu nav viegli pakļaujamas vienotiem termiņiem. Katrs gadījums ir specifisks, ņemot vērā faktus, un var gadīties, ka jāņem vērā dažādi apstākļi, pirms iespējams noteikt atbilstošu izpildes pasākumu laiku un veidu. Tādējādi Komisijai ir jānosaka, vai un kad ir lietderīgi vērsties pret dalībvalsti par saistību neizpildi [24]. Šo pilnvaru īstenošana ir pakļauta tiesas pārbaudei saistībā ar LESD 260. panta prasību. Tomēr arguments, kas ietver atsaukšanos uz vairākiem gadījumiem, kad citām dalībvalstīm citos apstākļos tika dots ilgāks laiks Tiesas spriedumu izpildei, nevar būt veiksmīgs.

27. Apvienotā Karaliste neapstrīd, ka pēc novērtējuma datuma privātie izklaides kuģu operatori Apvienotajā Karalistē varēja izmantot marķētu degvielu, lai darbinātu savus kuģus. Tātad līdz minētajam datumam tā neesot izpildījusi spriedumu lietā C-503/17, tādējādi neizpildot LESD 260. panta 1. punktā paredzētos pienākumus.

[21] Eiropas Komisija, Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts, *Evaluation study on the application of the provisions of the Council Directive 95/60/EC of 27 November 1995 on fiscal marking of gas oil and kerosene: final report, volume I* (Novērtējuma pētījums par Padomes Direktīvas 95/60/EK (1995. gada 27. novembris) par vieglās dīzeļdegvielas un petrolejas fiskālu marķēšanu: galīgais ziņojums, I sējums) – Pamatteksts, Publikāciju birojs, 2018, (https://data.europa.eu/doi/10.2778/25969) ("Novērtējuma pētījums"), 61. lpp.

[22] Spriedums, 2018. gada 17. oktobris (C-504/17, nav publicēts, EU:C:2018:832).

[23] Skat. 39. punktu spriedumā lietā C-503/17.

[24] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 8. marts, Komisija/Apvienotā Karaliste (Ar pārāk zemu novērtējumu saistītas krāpšanas apkarošana) (C-213/19, EU:C:2022:167, 203. punkts un tajā minētā judikatūra).

28. Ņemot vērā iepriekš minēto, es, atsaucoties uz jebkuru no Apvienotās Karalistes rakstveida un mutvārdu apsvērumos izvirzītajiem jautājumiem, norādu Tiesai, ka šīs tiesvedības pirmstiesas posms nebija prettiesisks.

B. Naudas sods

1. Ievads

29. Komisija ierosina Tiesai noteikt Apvienotajai Karalistei naudas sodu 35 873,20 EUR par katru dienu, kas reizināts ar dienu skaitu no sprieduma lietā C-503/17 pasludināšanas dienas (2018. gada 17. oktobris) līdz dienai, kad Apvienotā Karaliste ir izpildījusi spriedumu (2021. gada 30. septembris), kopā 38 743 056 EUR.

30. Lai noteiktu dienas naudas sodu, Komisija izmantoja 2005. gada paziņojumā izklāstīto metodi [25], kas atjaunināta 2019. un 2020. gadā [26]. Šā aprēķina mērķis ir iegūt naudas soda summu, kam ir atbilstoša preventīva ietekme, vienlaikus ievērojot samērīguma un vienlīdzīgas attieksmes principu [27]. Komisijas ierosinātā dienas naudas soda summa ir balstīta uz standarta vienotas likmes summu 1052 EUR [28], kas reizināta ar pārkāpuma smaguma koeficientu 10 no 20 [29]. Šo rezultātu savukārt reizina ar summu, kas paredzēta, lai atspoguļotu dalībvalsts maksātspēju, kuru dēvē par īpašo reizinātāju "n", kas Apvienotās Karalistes gadījumā ir 3,41 [30].

31. Apvienotā Karaliste neapstrīd, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pašreizējos apstākļos var uzlikt naudas sodu [31]. Tomēr tā apgalvo, ka, ņemot vērā praktiskās grūtības, ar kurām tā saskārās, cenšoties izpildīt spriedumu lietā C-503/17, pavisam nelielās sprieduma neizpildes sekas un Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības, naudas soda summai nevajadzētu būt lielākai par 250 000 EUR.

32. LESD 260. panta 2. punktā Tiesai ir piešķirta plaša rīcības brīvība attiecībā uz naudas soda summas noteikšanu. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru naudas soda summas noteikšanai katrā atsevišķā gadījumā ir jābūt atkarīgai no visiem attiecīgajiem faktoriem, kas saistīti gan ar pienākumu neizpildes pazīmēm, gan ar dalībvalsts rīcību. Ir nepieciešams izvērtēt gan pārkāpuma smagumu, tostarp tā ietekmi uz sabiedrības un privātajām interesēm, gan tā ilgumu no attiecīgā sprieduma pasludināšanas dienas līdz tā izpildes dienai [32].

[25] Komisijas paziņojums – EK līguma 228. panta piemērošana (SEC(2005) 1658) (OV 2007, C 126, 15. lpp.; "2005. gada paziņojums"), kas pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā tika paplašināts, iekļaujot tajā procedūras, uz kurām attiecas LESD 260. panta 2. punkts (skat. Komisijas paziņojumu – Līguma 260. panta 3. punkta īstenošana (OV 2011, C 12, 1. lpp.), 4. punkts un V sadaļa).

[26] Komisijas paziņojums – Izmaiņas vienreizēju soda maksājumu un dienas kavējuma naudas aprēķina metodē, kuras Komisija ierosinājusi saistībā ar pārkāpumu procedūrām Eiropas Savienības Tiesā (OV 2019, C 70, 1. lpp.) ("2019. gada paziņojums") un Komisijas paziņojums par to datu atjaunināšanu, kurus izmanto, lai aprēķinātu sodanaudas un kavējuma naudas, ko Komisija Eiropas Savienības Tiesai ierosina piemērot pārkāpumu procedūrās (C(2020) 6043, OV 2020, C 301, 1. lpp.; "2020. gada paziņojums").

[27] Pamatojoties uz šo metodoloģiju, maksimālā sodanaudas summa Apvienotajai Karalistei par attiecīgo pārkāpumu ir 77,5 miljoni EUR ((1052 × 20 × 3,41) × 1080).

[28] 2020. gada paziņojuma III iedaļas pirmās daļas 2. punkts.

[29] 2005. gada paziņojums, 16.6. punkts.

[30] 2020. gada paziņojuma III iedaļas pirmās daļas 3. punkts.

[31] Spriedums, 2005. gada 12. jūlijs, Komisija/Francija (C-304/02, EU:C:2005:444, 83. punkts).

[32] Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 2. decembris, Komisija/Grieķija (C-378/13, EU:C:2014:2405, 72., 73. un 76. punkts).

2. Pārkāpuma smagums

a) Lietas dalībnieku argumenti

33. Lai pamatotu ierosināto pārkāpuma smaguma koeficientu, kas 2005. gada paziņojumā noteiktajā skalā no 1 līdz 20 ir 10, Komisija atsaucas uz trim faktoriem. Pirmkārt, tā uzsver pienākuma skaidrību, kas uzsvērta arī spriedumā C-503/17 [33]. Nevarēja rasties šaubas par to, kādi īstenošanas pasākumi Apvienotajai Karalistei bija jāveic, lai izpildītu minēto spriedumu.

34. Otrkārt, Komisija norāda, ka Direktīva 95/60 papildina Padomes Direktīvu 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu enerģijas ražošanai un elektroenerģijai [34], lai veicinātu iekšējā tirgus izveidi un darbību, ļaujot viegli un ātri identificēt vieglo dīzeļdegvielu, kurai nepiemēro pilnu nodokļa likmi. Direktīvas 95/60 pirmajā apsvērumā arī noteikts, ka dalībvalstis nevar sasniegt tās mērķus individuāli. Tādēļ tā uzskata, ka pārkāpums principā ir nopietns.

35. Komisija norāda, ka 2011. gadā Akcīzes nodokļa komiteja uzskatīja – tas, ka dalībvalstis neievieš prasību izmantot nemarķētu vieglo dīzeļdegvielu kā degvielu, grauj visu kopējo fiskālā marķējuma sistēmu. Komisija apgalvo, ka Apvienotā Karaliste citu dalībvalstu iestādēm, kas pārbauda kuģus, apgrūtināja noteikšanu, vai konkrētā kuģošanas līdzeklī ir degviela, kas Apvienotajā Karalistē ir likumīgi aplikta ar pilnu akcīzes nodokļa likmi. Apvienotās Karalistes nespēja atcelt tiesības izmantot marķētu degvielu kā dzinēja degvielu, iespējams, ir ietekmējusi ievērojamu skaitu privāto izklaides kuģu operatoru, lai gan precīzs skaits nav zināms. Komisija atsaucas arī uz gadījumiem, kad dalībvalstu iestādes sodīja privātu izklaides kuģu operatorus, kas ceļojuši no Apvienotās Karalistes, par marķētas degvielas kā dzinēja degvielas izmantošanu.

36. Treškārt, Komisija ņēma vērā to, ka šī ir pirmā reize, kad tā vērsās pret Apvienoto Karalisti par Tiesas sprieduma neizpildi.

37. Apvienotā Karaliste norāda, ka Direktīvas 95/60 mērķis ir papildinošs attiecībā uz Direktīvā 2003/96 izvirzīto galīgo mērķi, proti, nodrošināt, ka dalībvalstis iekasē minimālo nodokļu līmeni energoproduktiem. Ņemot to vērā, iespējamā pārkāpuma sekas tika ierobežotas ar likumdošanas pasākumiem, ko tā pieņēma 2008. un 2012. gadā.

38. 2008. gadā tā ieviesa shēmu, saskaņā ar kuru ar sarkanu krāsu marķētu degvielu ar atlaidēm varēja izmantot privātos izklaides kuģos, ievērojot šādus nosacījumus. Privāto izklaides kuģu operatoriem bija jāmaksā standarta nodokļa likme par degvielu, kas iegādāta kuģu darbināšanai, un jādeklarē, ka tā tiek izmantota šim nolūkam. Par šādas degvielas iegādi tika izsniegta kvīts, un reģistrētais degvielas piegādātājs nodevu pārskaitīja nodokļu iestādēm. Tādējādi no marķētās degvielas, kas paredzēta privātu izklaides kuģu darbināšanai, pircējiem tika iekasēts akcīzes nodoklis pilnā apmērā, ievērojot iepriekš minēto direktīvu galīgo mērķi. Nodokļu iestādes varēja pārbaudīt, vai nodoklis ir samaksāts pareizā apmērā, pieprasot privāto izklaides kuģu operatoriem uzrādīt kvītis un, ja nepieciešams, pieprasot apstiprinājumu par pārdošanu no

[33] Sprieduma lietā C–503/17 44. punkts.

[34] OV 2003, L 283, 51. lpp.

reģistrētā degvielas piegādātāja [35]. Tā 2012. gadā ieviesa papildu prasību, ka marķētas degvielas pircējiem jāapzinās, ka citas dalībvalstis var veikt pasākumus, ja tās atklāj, ka marķētā degviela tiek izmantota privātu izklaides kuģu darbināšanai [36].

39. Apvienotā Karaliste arī norāda, ka pēc pārejas perioda beigām 2020. gada 31. decembrī Direktīva 95/60 ir piemērojama tikai Ziemeļīrijā. Ziemeļīrijā ir aptuveni 1500 privātu izklaides kuģu, kas izmanto tikai nelielu daļu no Apvienotajā Karalistē patērētās marķētās degvielas. Tāpēc no minētā datuma sprieduma neizpildes ietekme, kas jau tā bija neliela, ir vēl vairāk samazināta.

40. Apvienotā Karaliste secina, ka pārkāpuma smaguma pakāpei būtu piemērots koeficients 3 no 20 punktiem.

b) Izvērtēšana

1) Sadarbība un iepriekšējā rīcība

41. Novērtējot pārkāpuma smagumu, būtisks apsvērums, kas jāņem vērā, ir dalībvalsts sadarbība ar Komisiju, jo īpaši pirmstiesas procedūras laikā [37].

42. Apvienotā Karaliste 2018. gada 19. decembrī atbildēja uz Komisijas pirmo paziņojumu pēc sprieduma lietā C-503/17 pasludināšanas, izklāstot savus plānus, lai nodrošinātu tā izpildi. Tomēr pēc tam tā savus plānus neievēroja. Atbildē uz Komisijas oficiālo brīdinājuma vēstuli Apvienotā Karaliste paskaidroja, ka tās kavēšanās šajā ziņā bija saistīta ar 2019. gada decembrī notikušajām vispārējām vēlēšanām un plašākas apspriešanās turpināšanu attiecībā uz marķētas degvielas izmantošanu dažādās nozarēs. Pēc tam, kad šī apspriešana būs pabeigta, tā lems, kad atcelt privāto izklaides kuģu operatoriem tiesības izmantot marķētu degvielu dzinējiem, un vēlāk tajā pašā gadā tiks veikti turpmāki pasākumi. Apvienotā Karaliste 2020. gada jūlijā pieņēma vajadzīgos pilnvarojuma tiesību aktus, bet pilnīgu izpildi panāca tikai 2021. gada oktobrī, kas ir lielā mērā neizskaidrojama novirze no sākotnēji Komisijai paziņotajiem plāniem.

43. It īpaši Apvienotā Karaliste Komisijai nepaskaidroja, kāpēc bija nepieciešamas divas apspriešanās, tostarp viena par plašākiem jautājumiem, lai panāktu sprieduma lietā C-503/17 izpildi. Tas tā it īpaši ir tad, ja šāda izpilde nevienā brīdī nav bijis diskrecionārs jautājums, kā netieši atzīts Apvienotās Karalistes atbildē uz oficiālo brīdinājuma vēstuli, kurā tā norādīja, ka spriedums tiks izpildīts pēc apspriešanās pabeigšanas [38]. Ja šo apspriežu mērķis bija iepriekš informēt ieinteresētās personas par pasākumiem, kas vajadzīgi, lai panāktu atbilstību valsts tiesību aktiem, to varēja izdarīt daudz ātrāk un efektīvāk. Turklāt, kā paskaidrots šo secinājumu 21. punktā, es neesmu pārliecināts, ka praktiskās grūtības, uz kurām Apvienotā Karaliste turpināja norādīt ilgstošā laika posmā, atspoguļoja jebkādu reālu nespēju panākt izpildi no tās puses.

[35] *Hydrocarbon Oil Duties Act 1979* [Naftas produktu ogļūdeņražu nodokļu 1979. gada likuma] 14.E un 14.F pants un *Hydrocarbon Oil and Bioblend (Private Pleasure – Flying and Private Pleasure Craft) (Payment of Rebate etc.) Regulations 2008* [2008. gada noteikumi par naftas produktu ogļūdeņražiem un biomaisījumiem (privāta izklaide – lidojoši un privāti izklaides kuģi) (Atlaides maksājums u.c.)], SI 2008/2599.

[36] Naftas produktu ogļūdeņražu nodokļu 1979. gada likuma 14.E panta 7.A punkts.

[37] Skat., piemēram, spriedumu, 2013. gada 25. jūnijs, Komisija/Čehijas Republika (C-241/11, EU:C:2013:423, 51. punkts).

[38] Vismaz viena iepriekšēja apspriešanās par atbilstību Direktīvai 2003/96 tika pabeigta 2007. gada augustā pēc tam, kad bija beidzies Apvienotās Karalistes izmantotās atkāpes termiņš (skat. 2008. gada noteikumu par naftas produktu ogļūdeņražiem un biomaisījumiem (privāta izklaide – lidojoši un privāti izklaides kuģi) (Atlaides maksājums u.c.) paskaidrojuma raksta 7.4. punktu).

44. Lai sadarbība būtu vainu mīkstinošs faktors, novērtējot pārkāpuma smagumu, ir nepieciešams kas vairāk nekā tikai parasta saziņa ar Komisiju. Es sagaidu, ka tiek izrādīts patiess sadarbības gars [39], ko apliecina aktīvs, godīgs un konstruktīvs dialogs ar Komisiju un nopietns nodoms pēc iespējas ātrāk panākt izpildi. Šo secinājumu iepriekšējā punktā izklāstīto iemeslu dēļ es neuzskatu, ka Apvienotās Karalistes rīcība būtu izpildījusi šos standartus.

45. Lai gan ir teikts, ka tikumība ir pati par sevi atalgojums, šajā gadījumā Savienības tiesiskā kārtība piedāvā vismaz kādu taustāmu atlīdzību. Tas, ka Apvienotā Karaliste iepriekš nav bijusi atbildētāja prasībā, kas pamatota ar LESD 260. pantu, ir pierādīts atbildību mīkstinošs apstāklis, kas ir jāņem vērā, kā atzīts prasības pieteikumā [40].

2) Izvirzītais mērķis

46. Iekšējā tirgus izveide saskaņā ar LES 3. panta 3. punktu ir viens no Eiropas Savienības pamatuzdevumiem [41]. Direktīvas 2003/96 mērķis ir veicināt iekšējā tirgus pareizu darbību, nosakot minimālos nodokļu līmeņus lielākajai daļai energoproduktu. Nosakot kopīgus noteikumus attiecībā uz to vieglās dīzeļdegvielas un petrolejas nodokļu marķēšanu, kam nav piemērota pilna nodokļa likme, ja šīs degvielas tiek izmantotas kā dzinēja degviela, Direktīva 95/60 papildina Direktīvu 2003/96. Tādējādi Direktīva 95/60 veicina iekšējā tirgus izveidi un darbību [42], ļaujot viegli un ātri identificēt vieglo dīzeļdegvielu, kurai nepiemēro pilnu nodokļa likmi [43].

47. Nav šaubu, ka Eiropas Savienības iekšējā tirgus taisnīgums, leģitimitāte un efektivitāte ir atkarīga no visu dalībvalstu solidaritātes, pilnībā un pareizi transponējot visas attiecīgās direktīvas. Ja dalībvalsts nav izpildījusi savus pienākumus attiecībā uz iekšējā tirgus pareizu darbību, tas principā ir nopietns pārkāpums. Vēl jo vairāk, ja, kā tas ir šajā gadījumā, šie pienākumi ir skaidri noteikti piemērojamajos tiesību aktos.

48. Šo secinājumu 33.–34. punktā ir izklāstīti Komisijas argumenti šajā sadaļā. Tomēr var atzīmēt, ka tās sagatavotajā 2018. gada novērtējuma pētījumā par Direktīvas 95/60 piemērošanu secināts, ka no iekšējā tirgus viedokļa fiskālajam marķējumam ir ierobežota nozīme Savienības iekšējās tirdzniecības šķēršļu novēršanā. 2018. gada novērtējuma pētījumā norādīts, ka lielākā daļa Savienības iekšējās tirdzniecības attiecas uz nemarķētu degvielu atliktās nodokļa maksāšanas režīmā, kas pēc savas būtības novērš šķēršļus, kuri saistīti ar produktu fiskālo statusu. Aptuveni 80 % marķētās degvielas tiek izmantoti tādās vietēja rakstura darbībās kā apkure, lauksaimniecība, elektroenerģijas ražošana un būvniecība, kas nerada nekādus jautājumus par likumīgu izmantošanu Eiropas Savienībā [44]. Uzklausīšanas laikā Komisija piekrita, ka procedūra attiecas tikai uz daļu no 20 % marķētās degvielas, kas tiek izmantota pārrobežu darbībās. Tomēr tā uzsvēra, ka Direktīvas 95/60 mērķis ir ieviest efektīvu kontroles sistēmu Eiropas Savienībā, ko Apvienotā Karaliste nav īstenojusi.

[39] Pēc analoģijas skat. spriedumu, 2015. gada 24. jūnijs, *Fresh Del Monte Produce*/Komisija un Komisija/*Fresh Del Monte Produce* (C-293/13 P un C-294/13 P, EU:C:2015:416, 184. punkts un tajā minētā judikatūra).

[40] Spriedums, 2013. gada 30. maijs, Komisija/Zviedrija (C-270/11, EU:C:2013:339, 55. punkts).

[41] Spriedums, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija (C-93/17, EU:C:2018:903, 122. punkts).

[42] Skat. 46. punktu spriedumā lietā C-503/17.

[43] Sīkāka informācija par juridisko kontekstu ir izklāstīta sprieduma lietā C-503/17 2.–14. punktā.

[44] 2018. gada novērtējuma pētījuma 6. lpp.

49. 2018. gada novērtējuma pētījumā ir sniegts noderīgs un autoritatīvs skatījums uz fiskālā marķējuma nozīmi Savienības iekšējās tirdzniecības šķēršļu novēršanā. Attiecīgi Tiesa to var ņemt vērā, izvērtējot pārkāpuma smagumu.

3) Ietekme uz valsts un privātajām interesēm

50. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka pasākumi, kas aprakstīti šo secinājumu 38. punktā, ir mazinājuši neizpildes sekas, jo tie ir nodrošinājuši, ka, ciktāl tas ir praktiski iespējams, ir iekasēts un atmaksāts pareizais nodokļa apmērs. Komisija apgalvo, ka šis apsvērums nav būtisks, lai novērtētu pārkāpuma smagumu, jo Direktīvā 95/60 ir noteikts, ka Apvienotajai Karalistei ir jānodrošina, lai marķētā degviela netiktu izmantota privātu izklaides kuģu darbināšanai.

51. Es neesmu pārliecināts, ka šaurā Komisijas pieeja ir piemērota. Kā norādīts šo secinājumu 46. punktā, Direktīvas 95/60 mērķis papildina Direktīvas 2003/96 mērķi. Tādējādi Akcīzes nodokļa komiteja 2011. gadā norādīja: "visām dalībvalstīm būtu jāaizliedz izmantot nemarķētu vieglo dīzeļdegvielu un jāpiemēro pilna likme, kas piemērojama vieglajai dīzeļdegvielai, ko izmanto kā dzinēja degvielu".

52. Lai gan pasākumi, kas atspoguļoti šo secinājumu 38. punktā, nenodrošināja atbilstību Direktīvai 95/60, no tā neizriet, ka tie nevarēja mazināt pārkāpuma smagumu, ja ņem vērā plašākos mērķus, kas tika izvirzīti ar pasākumiem, kurus Apvienotā Karaliste nebija izpildījusi [45]. Pareizi īstenoti un pienācīgi izpildīti, šie pasākumi būtu varējuši nodrošināt, ka Apvienotajā Karalistē faktiski tiek iekasēts un atmaksāts atbilstošs nodokļa līmenis.

53. Tomēr Apvienotā Karaliste nesniedza informāciju par īstenoto pasākumu efektivitāti. Šādus pasākumus varēja ļaunprātīgi izmantot, jo privātu izklaides kuģu operatoriem, iespējams, nebija izdevīgi iegādāties marķētu degvielu par augstāku cenu nekā nemarķētu degvielu [46]. Ir skaidrs, ka pretēji tam, kas paredzēts Direktīvā 95/60, iestādes nevarēja paļauties uz pārbaudēm uz vietas, lai pārliecinātos, ka par degvielu, ko izmanto privātu izklaides kuģu darbināšanai, ir samaksāta pareiza nodokļa likme. Tā vietā tām bija jāpārbauda degvielas kvītis un kuģa žurnāli, ja tādi bija pieejami, lai pārliecinātos, vai tvertnē esošā degviela ir degviela, uz kuru attiecās konkrētā kvīts. Teorētiski Apvienotās Karalistes iestādes varēja pārbaudīt pirkumus pie reģistrētā degvielas piegādātāja, kas izdeva kvīti, taču Tiesa nebija informēta, ka būtu izveidota kāda sistēma, kas palīdzētu citu dalībvalstu iestādēm pārbaudīt šādus pirkumus.

54. Attiecībā uz ietekmi uz privātām interesēm ir būtiski – kā atzīst Apvienotā Karaliste –, ka privātajiem izklaides kuģu operatoriem no Apvienotās Karalistes draudēja izpildes pasākumi citās dalībvalstīs, neraugoties uz to, ka viņi bija ievērojuši Apvienotās Karalistes tiesību aktus [47]. Komisija sniedza pierādījumus, ka daži no tiem tika saukti pie atbildības; citi, iespējams, vienkārši nolēma neizbraukt no Apvienotās Karalistes ūdeņiem. Turklāt tiem, kuri vēlējās izvairīties no grūtībām ar citu dalībvalstu iestādēm, tādēļ, ka tie izmantoja marķētu degvielu savu privāto izklaides kuģu darbināšanai, bija grūtāk iegūt nemarķētu degvielu, jo degvielas piegādātājiem Apvienotās Karalistes ostās un piestātnēs bija mazāk motivācijas piegādāt nemarķētu degvielu salīdzinājumā ar situāciju, kāda būtu bijusi, ja Apvienotā Karaliste būtu transponējusi

[45] Skat. arī šo secinājumu 46.–48. punktu.

[46] Apvienotā Karaliste to piemin saistībā ar šķēršļiem, ar kuriem tā saskārās, lai panāktu izpildi (skat. kopsavilkumu šo secinājumu 13. punktu).

[47] Šķiet, ka 2012. gada pasākumi patiešām ir bijuši motivēti tieši ar šo mērķi. Tāpēc es neesmu pārliecināts, ka šiem pasākumiem bija būtiska mīkstinoša ietekme uz sabiedrības un privātajām interesēm.

Direktīvu 95/60 un izpildījusi spriedumu lietā C-503/17. Šis apstāklis būtu ietekmējis arī privātu izklaides kuģu operatorus no citām dalībvalstīm, kuri vēlētos Apvienotajā Karalistē uzpildīt degvielu.

55. Iespējams, ka 2008. gada pasākumi zināmā mērā ir mazinājuši ietekmi uz sabiedriskajām interesēm Apvienotajā Karalistē; cik lielā mērā, tas ir atkarīgs no tā, kādā apmērā privātie izklaides kuģu operatori un degvielas piegādātāji ievēro šos pasākumus. Turklāt šie pasākumi būtiski nepalīdzēja citu dalībvalstu iestādēm pārbaudīt, vai par degvielu, ko izmantoja privātu izklaides kuģu darbināšanai, lai izbrauktu no Apvienotās Karalistes, ir samaksāts pareizais nodoklis. Tādējādi pārkāpuma ietekme uz privātām interesēm, kas saistītas ar privātu izklaides kuģu pārrobežu kustību, tika mazināta vai nemaz netika mazināta. Līdz ar to 2008. un 2012. gada pasākumu mīkstinošajai ietekmei, šķiet, nav būtiskas nozīmes pārkāpuma smaguma novērtējumā.

4) Ziemeļīrija

56. Izstāšanās līgums tika pieņemts 2019. gada 17. oktobrī un stājās spēkā 2020. gada 1. februārī. Tā 126. pantā ir noteikts, ka pārejas periods sākas Izstāšanās līguma spēkā stāšanās dienā un beidzas 2020. gada 31. decembrī. Saskaņā ar tā 127. panta 1. punktu un 131. pantu pārejas periodā attiecībā uz Apvienoto Karalisti un Apvienotās Karalistes teritorijā ir piemērojami ES tiesību akti.

57. Komisija un Apvienotā Karaliste atzīst, ka pēc pārejas perioda beigām saskaņā ar Protokolu par Īriju/Ziemeļīriju, it īpaši tā 8. pantu attiecībā uz PVN un akcīzes nodokļu iekasēšanu un protokola 3. pielikumu, lasot to kopsakarā ar Izstāšanās līguma 185. pantu, Apvienotajai Karalistei bija pienākums ievērot Direktīvu 95/60 un tādējādi arī spriedumu lietā C-503/17 tikai attiecībā uz Ziemeļīriju [48].

58. Apvienotās Karalistes argumentam, ka tas ir pamats mazākas naudas soda summas noteikšanai, ir būtisks trūkums, jo to var interpretēt tādējādi, ka "mazas" dalībvalsts pārkāpums pēc būtības ir mazāk nopietns nekā "lielas" dalībvalsts pārkāpums [49]. Tiesas judikatūra nepamato šādu apgalvojumu.

59. Tomēr ir neapstrīdams, ka neizpildes sekas, kas aplūkotas šo secinājumu 50.–55. punktā, bija mazākas laikposmā no 2020. gada 31. decembra līdz izpildes nodrošināšanas dienai salīdzinājumā ar iepriekšējo laikposmu, jo tika ietekmēti tikai privātie izklaides kuģu operatori Ziemeļīrijā [50]. Tādējādi neizpildes ietekmes ģeogrāfiskais tvērums otrajā periodā salīdzinājumā ar pirmo periodu bija mazāks.

60. Šā elementa ņemšana vērā ir saskaņā gan ar 2005. gada paziņojumu [51], gan Tiesas judikatūru. Piemēram, lietā Komisija/Slovēnija, piemērojot LESD 260. panta 3. punktu, Tiesa atzina, ka praktiskās sekas novēlotai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/ES un Direktīvu

[48] Komisijas prasījumu pamatojums neattiecas uz Izstāšanās līguma 185. pantu (skat. šo secinājumu 8. punktu). Tomēr Apvienotā Karaliste aizstāvēja prasījumu, saprotot, ka tajā ir ietverts laikposms, kurā pēc pārejas perioda beigām nav izpildīts spriedums lietā C-503/17. Turklāt tā neiebilda, pamatojoties uz *vires* vai neatbilstību starp prasījuma pamatojumu un tā būtību.

[49] Piemērojot šos īpašības vārdus dalībvalstu iedzīvotāju skaitam, piecu dalībvalstu iedzīvotāju skaits ir aptuveni tāds pats vai mazāks nekā Ziemeļīrijā: Igaunija, Kipra, Latvija, Luksemburga un Malta.

[50] 2020. gada 1. janvārī Īrija izpildīja 2018. gada 17. oktobra spriedumu Komisija/Īrija (C-504/17, nav publicēts, EU:C:2018:832).

[51] Skat. 2005. gada paziņojuma 16.4. punktu: "pārkāpuma smaguma pakāpi varētu uzskatīt par mazāk nopietnu, ja pārkāpums neattiecas uz visu attiecīgo dalībvalsti".

2011/61/ES [52] transponēšanai Slovēnijas tiesību aktos attiecībā uz Slovēnijas finanšu tirgu un citiem Savienības finanšu tirgiem, kā arī ieguldītāju aizsardzību, bija nelielas, ņemot vērā šīs dalībvalsts finanšu tirgus lielumu [53].

61. Es arī neuzskatu, ka šī pieeja ir pretrunā spriedumam Komisija/Spānija [54], kas attiecas uz nelikumīga valsts atbalsta neatgūšanu. Tiesa norādīja, ka, ņemot vērā strīdīgā atbalsta summu, saņēmēju skaitu un atbalsta shēmas daudznozaru raksturu, šīs dalībvalsts atbalsta neatgūšanas nopietnību nemazina tas, ka tā skāra vienu autonomo reģionu, nevis visu tās teritoriju [55]. Šis secinājums izriet no tā, ka nelikumīgam valsts atbalstam pēc definīcijas ir ietekme uz tirdzniecību starp valstīm neatkarīgi no atbalsta saņēmēju atrašanās vietas. Šo iemeslu dēļ nevar izdarīt pamatotu analoģiju starp apstākļiem, kādos tika taisīts minētais spriedums, un apstākļiem šajā lietā, kā tie ir izklāstīti šo secinājumu 59. punktā.

62. Pilnīguma labad var piebilst, ka Apvienotā Karaliste neapgalvo, ka pilnvaras uzdot izpildīt spriedumu lietā C-503/17 ietilpst Ziemeļīrijai deleģēto jautājumu jomā. Pat ja tā būtu, ir jāņem vērā, ka Tiesa ir nospriedusi, ka centrālo un reģionālo pilnvaru iekšējai sadalei nav nekādas ietekmes uz LESD 260. panta piemērošanu, jo attiecīgā dalībvalsts vienmēr ir atbildīga Eiropas Savienībai par savu Savienības tiesību pienākumu izpildi [56].

63. Kopumā es uzskatu, ka apstāklis, ka pēc pārejas perioda beigām 2020. gada 31. decembrī Apvienotajai Karalistei bija jāievēro Direktīva 95/60 un jāizpilda spriedums lietā C-503/17 attiecībā uz Ziemeļīriju, ir pamats samazināt pārkāpuma smaguma koeficientu tikai par laikposmu no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. septembrim.

c) Vispārējs pārkāpuma smaguma novērtējums

64. Ņemot vērā manis konstatētos atbildību mīkstinošos faktorus, proti: i) šis ir pirmais gadījums, kad Apvienotajai Karalistei tiek prasīts atbildēt par Tiesas sprieduma neizpildi; ii) samazināto kaitējuma apmēru Direktīvas 95/60 mērķu sasniegšanai, kā norādīts 2018. gada novērtējuma pētījuma secinājumos, un iii) 2008. gadā Apvienotās Karalistes ieviesto pasākumu ietekmi, es ierosinu Tiesai noteikt pārkāpuma smaguma koeficientu – 8 no 20 [57].

65. Lai atspoguļotu apstākli, ka laikā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. septembrim Apvienotās Karalistes pienākums ievērot Direktīvu 95/60 un spriedumu lietā C-503/17 attiecas tikai uz Ziemeļīrijas teritoriju, iesaku attiecībā uz šo laikposmu pārkāpuma smaguma koeficientu samazināt vēl vairāk – līdz 4 no 20.

52 OV 2014, L 173, 349. lpp.

53 Spriedums, 2021. gada 13. janvāris, Komisija/Slovēnija (FITD II) (C-628/18, EU:C:2021:1, 80. punkts)

54 Spriedums, 2014. gada 13. maijs, Komisija/Spānija (C-184/11, EU:C:2014:316).

55 Spriedums, 2014. gada 13. maijs, Komisija/Spānija (C-184/11, EU:C:2014:316, 81. un 82. punkts).

56 Spriedums, 2014. gada 13. maijs, Komisija/Spānija (C-184/11, EU:C:2014:316, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

57 Skat. šo secinājumu i) 45. punktu, ii) 48. un 49. punktu un iii) 52.–55. punktu.

3. Īpašais reizinātājs "n": maksātspēja

a) Lietas dalībnieku argumenti

66. Komisija uzskata, ka īpašais reizinātājs "n", kurš aprēķināts, pamatojoties uz dalībvalstu IKP [58] un to institucionālo īpatsvaru, ko atspoguļo valstu delegācijām Eiropas Parlamentā piešķirto vietu skaits [59], ir piemērots reizinātājs, jo tas nodrošina, ka naudas soda summai ir pietiekama preventīva ietekme, tā ir samērīga ar dalībvalstu maksātspēju un atbilst vienlīdzīgas attieksmes principam.

67. Apvienotā Karaliste apgalvo, ka īpašais reizinātājs "n" 3,41, ko Komisija ierosina piemērot, ir pārāk augsts. Turklāt, tā kā 2020. gadā tā saskārās ar būtiskām ekonomiskām problēmām, būtu jāizmanto jaunākie IKP dati, nevis pieteikumā iesniegtie 2018. gada IKP dati. Tā arī norāda, ka kopš 2020. gada 1. februāra tai nav vietu Eiropas Parlamentā, tāpēc īpašais reizinātājs "n" nebūtu jāņem vērā.

68. Komisija apgalvo, ka nav nozīmes tam, ka Apvienotajai Karalistei vairs nav vietu Eiropas Parlamentā. Tā norāda, ka īpašā reizinātāja "n" formulā, kas tika izmantota, lai aprēķinātu Apvienotajai Karalistei piemērojamās finansiālās sankcijas pēc tās izstāšanās no Eiropas Savienības, aprēķina elements, kas attiecas uz vietu skaitu Eiropas Parlamentā, tika aizstāts ar fiksētu skaitlisku koeficientu 2,8. Šis koeficients atbilst Apvienotās Karalistes vietu īpatsvaram Eiropas Parlamentā 2018. gadā attiecībā pret Savienības vidējo rādītāju, tādējādi iegūstot īpašo reizinātāju "n" 3,7 [60]. Šie fakti atspēko Apvienotās Karalistes apgalvojumu, ka Komisija šajā gadījumā ir ierosinājusi pārāk augstu īpašo reizinātāju "n".

69. Apvienotā Karaliste atkārto, ka no pārejas perioda beigām tās pienākums izpildīt spriedumu lietā C-503/17 attiecas tikai uz Ziemeļīriju. Saskaņā ar nesen publicētajiem skaitļiem Ziemeļīrija 2020. gadā veidoja 2,25 % no Apvienotās Karalistes IKP, un šis fakts būtu jāatspoguļo īpašajam reizinātājam "n".

70. Uzklausīšanas laikā Apvienotā Karaliste uzsvēra, ka pēc izstāšanās no Eiropas Savienības tās saistību apjoms saskaņā ar ES tiesību aktiem ir ievērojami samazinājies. Tādējādi Apvienotā Karaliste ir atšķirīgā situācijā salīdzinājumā ar dalībvalstīm, jo īpaši attiecībā uz preventīviem pasākumiem, un tas pamatotu atšķirīgu attieksmi šajā ziņā. Tā kā preventīva ietekme ir mazāk svarīga, to var panākt arī, nosakot mazāku naudas soda summu. Komisija nepiekrīt šim apgalvojumam.

b) Izvērtēšana

71. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, nosakot naudas soda summu, ir jāņem vērā jaunākie dati par IKP [61]. Tiesas sēdē Apvienotās Karalistes pārstāvis norādīja, ka Apvienotās Karalistes nominālais IKP 2020. gadam, kā to publicējis Valsts statistikas birojs 2021. gada Zilajā grāmatā, bija 2 156 073

[58] 2020. gada paziņojuma I iedaļas ceturtā daļa.

[59] Īpašā reizinātāja "n" aprēķina formula, kas balstīta uz vietu skaitu Eiropas Parlamentā, ir iekļauta 2019. gada paziņojuma 12. zemsvītras piezīmē.

[60] Komisijas paziņojuma IV iedaļa – Vienreizēju soda maksājumu un kavējuma naudas, ko Komisija ierosina Eiropas Savienības Tiesai saistībā ar pārkāpumu procedūrām, aprēķina korekcija pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās (OV 2021, C 129, 1. lpp.).

[61] Tostarp skat. spriedumus, 2016. gada 7. septembris Komisija/Grieķija (C-584/14, EU:C:2016:636, 81. punkts); 2018. gada 22. februāris, Komisija/Grieķija (C-328/16, EU:C:2018:98, 101. punkts); un 2021. gada 25. februāris, Komisija/Spānija (Personas datu direktīva – Krimināltiesību joma) (C-658/19, EU:C:2021:138, 83. punkts).

miljoni EUR. Es saprotu, ka šis skaitlis ir izteikts sterliņu mārciņās (GBP). Pamatojoties uz vidējo GBP un EUR maiņas kursu 2020. gadā 1,1248, Apvienotās Karalistes IKP 2020. gadā bija 2 425 151 miljons EUR.

72. Puses vienojas, ka Apvienotā Karaliste ir uzņēmusies saistības saskaņā ar Izstāšanās līgumu, kura sastāvdaļa ir Protokols par Īriju/Ziemeļīriju. Viens no šiem pienākumiem ir Direktīvas 95/60 un sprieduma lietā C-503/17 izpilde. Naudas soda summas noteikšanas mērķis ir sodīt par saistību neizpildi pagātnē un atturēt no to neizpildes nākotnē. Apvienotā Karaliste nav izpildījusi spriedumu līdz novērtējuma datumam, un principā tieši Apvienotā Karaliste, nevis Ziemeļīrija, ir atbildīga par to, lai tas neatkārtotos [62]. Tāpēc nebūtu pareizi ņemt vērā Ziemeļīrijas IKP, nevis visas Apvienotās Karalistes IKP, attiecībā uz jebkuru neizpildi pēc pārejas perioda beigām.

73. Apvienotās Karalistes apgalvojums, ka naudas soda summa būtu jāsamazina, lai atspoguļotu Apvienotās Karalistes Savienības tiesību saistību samazināto apjomu pēc tās izstāšanās no Eiropas Savienības, ir neloģisks. Tas būtu pārliecinošs tikai tad, ja Apvienotajai Karalistei vairs nebūtu nekādu saistību pret Eiropas Savienību, bet tā nav. Pēc izstāšanās no Eiropas Savienības Apvienotās Karalistes stimuls veicināt tās integritātes un leģitimitātes saglabāšanu un rīkoties solidāri ar tās dalībvalstīm, pildot visus savus pienākumus ES tiesībās, nav tāds pats kā tad, kad tā bija dalībvalsts. Šie apsvērumi liek secināt, ka naudas soda summa būtu nevis jāsamazina, bet gan jāpalielina, lai panāktu pietiekamu preventīvo iedarbību. Tādējādi, lai gan Apvienotā Karaliste pēc izstāšanās no Eiropas Savienības nav tādā pašā situācijā kā dalībvalstis, šis fakts, manuprāt, nemazina atturošā elementa nozīmi naudas soda summas aprēķināšanā. Ja ne citādi, tad tas ir elements, kas atbalsta Tiesas stingrākas pieejas piemērošanu naudas soda summas aprēķināšanai attiecīgajā gadījumā.

74. Šo secinājumu 56.–63. punktā es ierosinu – apstākli, ka no 2021. gada 1. janvāra Apvienotās Karalistes pienākums ievērot Direktīvu 95/60 un spriedumu lietā C-503/17 attiecas tikai uz Ziemeļīrijas teritoriju, būtu lietderīgi atspoguļot kā atbildību mīkstinošu faktoru, izvērtējot pārkāpuma smagumu [63]. Ņemot vērā Ziemeļīrijas, nevis Apvienotās Karalistes IKP tajā pašā laikposmā, tiktu radītas nepamatotas sekas, jo tiktu dublēta šā atbildību mīkstinošā elementa ietekme.

75. Tiesa arī nesen atkārtoti apstiprināja, ka IKP ir noteicošais faktors maksātspējas novērtēšanā un ka, nosakot pietiekami preventīvas un samērīgas sankcijas, nav nepieciešams ņemt vērā institucionālo nozīmi, ko izsaka ar dalībvalstu pārstāvju balsu skaitu Eiropas Parlamentā [64]. Es neredzu iemeslu, kādēļ šāda pieeja nebūtu jāpiemēro šajā gadījumā.

4. Ilgums

76. Lietas dalībnieku argumenti par ilgumu galvenokārt bija saistīti ar dienas (vai periodiskas) kavējuma naudas piemērošanu par jebkuru kavējuma periodu pēc sprieduma pasludināšanas dienas šajā lietā. Tā kā Apvienotā Karaliste 2021. gada 1. oktobrī izpildīja spriedumu lietā

[62] Protokola par Īriju/Ziemeļīriju 12. panta 1. punkts.

[63] Skat. šo secinājumu 59.–63. punktu.

[64] Spriedums, 2022. gada 20. janvāris, Komisija/Grieķija (Valsts atbalsta atgūšana – *Ferronickel*) (C-51/20, EU:C:2022:36, 114.–117. punkts), kā arī īpašā reizinātāja "n" detalizētu pārbaudi ģenerāladvokāta Dž. Pitrucellas [*G. Pitruzzella*] secinājumos lietā Komisija/Grieķija (Valsts atbalsta atgūšana – *Ferronickel*) (C-51/20, EU:C:2021:534). Skat. arī spriedumu, 2018. gada 14. novembris, Komisija/Grieķija (C-93/17, EU:C:2018:903, 139. un 142. punkts).

C-503/17 attiecībā uz Ziemeļīriju un pēc pārejas perioda beigām tai vairs nebija pienākuma izpildīt spriedumu attiecībā uz Lielbritāniju, Komisija šo prasījumu neuztur. Tāpēc es neizskatīšu šos argumentus.

77. Pietiek norādīt, ka saskaņā ar Komisijas paziņojumiem pārkāpuma ilgums ir objektīvs parametrs naudas soda summas aprēķināšanai. Dienas naudas soda summu reizina ar dienu skaitu no 2018. gada 17. oktobra – sprieduma lietā C-503/17 pasludināšanas dienas – līdz 2021. gada 30. septembrim, kas ir pēdējā pārkāpuma diena. Šāda pieeja ir jāpiemēro šajā gadījumā, ņemot vērā, ka, ja Tiesa pieņems manus priekšlikumus, kas ir izklāstīti šo secinājumu 64. un 65. punktā, dienas summa par laikposmu no 2018. gada 17. oktobra (sprieduma lietā C-503/17 pasludināšanas diena) līdz 2020. gada 31. decembrim (pārejas perioda beigas) būs lielāka nekā dienas naudas soda summa par laikposmu no 2021. gada 1. janvāra (pirmā diena pēc pārejas perioda beigām) līdz 2021. gada 30. septembrim (pēdējā sprieduma lietā C-503/17 neizpildes diena).

5. Naudas soda summas novērtēšana un aprēķināšana

78. Spriedumos Tiesa, īstenojot pilnu rīcības brīvību noteikt naudas soda summu, nesniedz daudz informācijas par aprēķinu vai dažādu faktoru svērumu, ko tā ņem vērā. Manuprāt, pārredzamības interesēs būtu lietderīgi šajos secinājumos iekļaut aprēķinu, kas izriet no vērtējuma, kuru es ierosinu Tiesai pieņemt, proti:

– par laikposmu no 2018. gada 17. oktobra līdz 2020. gada 31. decembrim (ieskaitot), kur: (i) pārkāpuma smaguma koeficients ir astoņi; un (ii) īpašais reizinātājs "n" ir kvadrātsakne no IKP attiecības[65] (Apvienotās Karalistes nominālais IKP 2020. gadam, dalīts ar 27 dalībvalstu vidējo IKP 2020. gadā[66]):

  – ((1052 × 8) × 2,2) × 807 dienas = 14 941 766 EUR.

– par laikposmu no 2021. gada 1. janvāra līdz 2021. gada 30. septembrim (ieskaitot), kur: (i) pārkāpuma smaguma koeficients ir četri; un (ii) īpašais reizinātājs "n" ir tāds pats, kā norādīts iepriekš:

  – ((1052 × 4) × 2,2) × 273 dienas = 2 527 324 EUR.

79. Tādējādi kopējā summa ir 17 469 090 EUR, ko Tiesa var noapaļot līdz 17 miljoniem EUR.

V. Par tiesāšanās izdevumiem

80. Atbilstoši Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

[65] No Tiesas spriedumiem nav pilnīgi skaidrs, vai IKP elements, kas jāņem vērā kā dominējošais faktors, ir tikai IKP attiecība vai arī IKP attiecības kvadrātsakne. Pēdējā minētā pieeja atbilst Komisijas paziņojumiem, un tās rezultātā tiek izlīdzinātas atšķirības starp naudas soda summām, kas var tikt piemērotas dalībvalstīm. Vienkāršais IKP koeficients Apvienotajai Karalistei ir 4,9; izmantojot šo koeficientu, nevis IKP koeficienta kvadrātsakni (2,2), kopējā sodanaudas summa ir 39 miljoni EUR.

[66] *Eurostat* publicētais 27 dalībvalstu IKP 2020. gadā bija 13 450 460 miljoni EUR.

81. Komisija ir prasījusi atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Ņemot vērā to, ka Apvienotā Karaliste nav izpildījusi LESD 260. panta 1. punktā paredzētos pienākumus, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, lai gan Komisija nav guvusi panākumus savos iebildumos, ciktāl tās pieteikumā bija paredzēts noteikt lielāku naudas soda summu.

VI. Secinājumi

82. Iesaku Tiesai:

– atzīt, ka Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste nav izpildījusi LESD 260. panta 1. punktā, lasot to kopsakarā ar Līguma par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas 127., 131. un 185. pantu, paredzētos pienākumus, jo tā nav izpildījusi 2018. gada 17. oktobra spriedumu Komisija/Apvienotā Karaliste (C-503/17, nav publicēts, EU:C:2018:831);

– piespriest Apvienotajai Karalistei saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu, lasot to kopsakarā ar Līguma par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas 127., 131. un 185. pantu, samaksāt Komisijai naudas sodu 17 miljonus EUR;

– piespriest Apvienotajai Karalistei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus šajā tiesvedībā.